O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYaLAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
S. Normamatov
2023 yil "28" 08

NOSHIRLIK ASOSLARI

FANI BO‘YIChA

SILLABUS

Bilim sohasi: 200000 – San’at va gumanitar fanlar

Ta’lim sohasi: 230000 – Tillar

Ta’lim yo‘nalishi: 60230600 – Noshirlik ishi

Toshkent – 2023

Сканировано с CamScanner

Fan/modul kodi NA1105		Fan/modul turi majburiy		Ta'lim tili o'zbek			Ishlab chiqilgan o'quv yili 2023/2024	
Semestr	Har bir semestrdagi fan/modulning nomi	ECTS - Kreditlar	Haftalik dars soatlari	Jami auditoriya	Ma' ruza	amaliy	Mustaqil ta' lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	Bosma kitob davrigacha bo'lgan davr. Temuriylar davrida qo'lyozma kitoblar	5	4	60	30	30	90	150
	Jami:	**5**	**4**	**60**	**30**	**30**	**90**	**150**

Fan maqsadi (FM)

"Noshirlik asoslari" fanini o`qitishdan maqsad— dunyo noshirlik ishining tarixi, xususan, kitob tarixi, bosma ishlar tarixi, gazetalar va jurnallarni nashr qilish tarixi, noshirlik ishiga oid davlat hujjatlari, noshirlik ishining texnologik sxemasi, noshirlik mahsulotlarining turlari, qo'lyozma va originalni rasmiylashtirishga qo'yiladigan talablar, noshirlik mahsulotini o'lchash birliklari, poligrafik ishlar uchun materiallar, noshirlik mahsulotida chiqish ma'lumotlari, kitoblarni raqamlashning xalqaro standartlari, seriyali mahsulotlarni raqamlashning xalqaro standartlari, mualliflik huquqi, noshirlik ishida faktcheking, noshirlik ishida marketing va menejment, noshirlik ishining ijtimoiy va texnologik muammolarini o'rgatish hamda ularni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Noshirlik faoliyati to'g'risida. (O'zbekiston Respublikasining qonuni).
2.	Matbaa materiallari
3.	Badiiy nutq. (Monografiya).
4.	Tahrir mantiqi. (Ilmiy-ommabop).

Ta'lim natijalari (TN)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

malakali bilimga,

yetarli ko'nikmaga,

umumiy kasbiy kompetensiyalarga ega bo'ladi.

Talabalarning kreditlarni olish tartibi

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrdagi 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida Nizom"ning 15- va 30-bandlariga asosan Noshirlik asoslari fanidan 1-semestrda 150 soat *o'quv yuklamasini o'zlashtirgan*, fan dasturi (sillabus)da belgilangan baholash tartibiga ko'ra *ijobiy baholanib kasbiy kompetensiyalarni yetarli darajada egallagan* talabaga 1-semestrda 5 **kredit beriladi.**

Talaba belgilangan *ta'lim olish natijalariga erisha olmagan taqdirda* **kreditlar berilmaydi.**

Talabalarning bilimini baholash O'zbekiton Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida belgilanadi.

Talabalarning bilimini baholash mezonlari:

Oraliq nazorat: O'tilgan mavzular asosida og`zaki shaklda o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha test shaklda o'tkaziladi.

Oraliq nazorat fan doirasida nazorat olingan sanaga qadar o'tilgan mavzular asosida ***og'zaki*** shaklda o'tkaziladi. Noshirlik asoslari fanidan oraliq nazorat 1 marta o'tkaziladi.

Oraliq nazorat variantlarida 3 tadan savol va topshiriqlar: 3 ta savol beriladi. Har bir talaba alohida bittadan variant tanlaydi, tayyorgarlik ko'rish uchun 5 daqiqadan vaqt beriladi. Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

"Noshirlik asoslari " fanidan oraliq nazorat varianti **namunasi:**

60230600 – Noshirlik ishi – **yo'nalishi I kurs talabalari uchun Noshirlik asoslari fanidan**

ORALIQ NAZORAT SAVOLLARI

1-variant

1. Jadidlar noshirligi tarixi.
2. Temuriylar davrida qo'lyozma kitoblar.
3. Noshirlik ishining texnologik xaritasi.

Сканировано с CamScanner

Yakuniy nazorat semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha **test** shaklida o'tkaziladi. Test kompyuterda test.navoiy-uni.uz platformasida tashkil etiladi. Ekspertning ijobiy xulosasini olgan jami 100 tadan iborat test savollari platformaga joylanadi. Talabaga login va parol orqali tizimga kirish imkoniyati yaratiladi. Har bir talaba 30 ta savoldan iborat test topshiradi. Har bir savol uchun bir necha daqiqa, jami 30 ta savol uchun 50 daqiqa vaqt beriladi. Test topshirish jarayonida test bilan bog'liq xatolar aniqlansa, talaba nazoratchiga murojaat qiladi, nazoratchi tegishli ravishda dalolatnoma tuzadi.

Test natijalari e`lon qilingach, talabada e`tiroz bo'lsa, u 24 soat davomida ariza bilan dekanatga murojaat qilishi mumkin. Murojaat tegishli tartibda ko'rib chiqiladi.

4.2. Talabalarning bilimini baholash mezonlari:

4.2.1. Oraliq nazoratni og'zaki shaklda topshirgan talabaning bilimi quyidagi mezon asosida baholanadi:

Baho	Og'zaki javobni baholash mezoni
5	Talaba noshirlik asoslari fani bo'yicha chuqur bilimli va puxta o'zlashtirgan, mavzular bo'yicha ma`lumotlarni tizimlashtira oladi, mavzuga oid bilimlarni nazariy jihatdan aniq va mantiqiy bayon qila oladi, mavzular bo'yicha qo'shimcha savollarga javob bera oladi, shuningdek, noshirlik ishi bilan bog'liq munozarali masalalarga yechim topa oladi, fan bo'yicha ilmiy terminologiyani erkin ishlata oladi, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo`yilgan talablarga to'liq javob beradi.
4	Talaba noshirlik asoslari fani bo'yicha bilimni o'zlashtirgan, mavzular bo'yicha ma`lumotlarni egallagan hamda mavzular bo'yicha qo'shimcha savollarga javob bera oladi, shuningdek, murakkab bo'lmagan masalalarga yechim topa oladi, fan bo'yicha ilmiy terminlarni qisman ishlata oladi, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo`yilgan talablarga javob beradi.
3	Talaba ushbu fan bo'yicha bilimni sayoz o'zlashtirgan, mavzular bo'yicha ma`lumotlarni tizimlashtirishda, noshirlik ishi bilan bilan bog'liq oddiy masalalarga yechim topishda qiynaladi, fan bo'yicha ilmiy terminlarni to'g'ri qo'llay olmaydi, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo`yilgan talablarga qoniqarli darajada javob beradi.
2	Talaba fan bo'yicha yetarli bilimga ega emas, juda qo'pol xatolarga yo'l qo'yadi, savollarga qiyinchilik bilan javob beradi, berilgan topshiriqlarni bajara olmaydi, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo`yilgan talablarga javob bermaydi. Talaba oraliq nazoratni topshira olmagan hisoblanadi.

4.2.2. Yakuniy nazoratni test shaklida topshirgan talabaning bilimi quyidagi mezon asosida baholanadi:

Testni baholash mezoni
Talaba jami 30 ta savoldan 27-30 tasi (90-100%)ga to'g'ri javob bersa, unga **5** baho qo'yiladi.
Talaba jami 30 ta savoldan 21-26 tasi (70-89%)ga to'g'ri javob bersa, unga **4** baho qo'yiladi.
Talaba jami 30 ta savoldan 18-20 tasi (60-69%)ga to'g'ri javob bersa, unga **3** baho qo'yiladi.
Talaba jami 30 ta savoldan 17 va undan kami (59-0%)ga to'g'ri javob bersa, unga **2** baho qo'yiladi va yakuniy nazoratni topshira olmagan hisoblanadi.

Fan mazmuni		Soat
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) (1-semestr)		**30**
M1	"Noshirlik asoslari" faniga kirish. Bosma kitob davrigacha bo'lgan davr. Temuriylar davrida qo'lyozma kitoblar	4
M2	Evropa va Rossiyada noshirlikning vujudga kelishi. Dunyo noshirlik tizimi tarixi. Xitoy, Koreya, Yaponiyadagi ixtirolar	4
M3	Turkistonda noshirlik ishining vujudga kelishi. Xiva xoni Muhammad Rahimxon II litografiyasi. Muhammad Azim hoji Marg`iloniy toshbosma. Ishoqxon Ibrat toshbosma matbaasi faoliyati. G.Chumakov toshbosma matbaasi faoliyati.	6
M4	Toshkentda noshirlik ishlarining rivojlanishi. Toshkentda kitob bosishning yuzaga kelishi	4
M5	Jadidlar noshirligi tarixi. XX asr O`zbekiston noshirlik ishi tarixi	4
M6	Noshirlik ishiga oid davlat hujjatlari. Noshirlik ishining texnologik sxemasi. Mualliflik huquqi haqida asosiy ma`lumotlar	4
M7	Noshirlik ishida faktcheking. Noshirlik ishining ijtimoiy va texnologik muammolari. Noshirlik ishida marketing va menejment	4
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) (1-semestr)		**30**
A1	"Noshirlik asoslari" faniga kirish.	2
A2	Bosma kitob davrigacha bo'lgan davr	2
A3	Temuriylar davrida qo'lyozma kitoblar	2
A4	Evropa va Rossiyada noshirlikning vujudga kelishi.	2
A5	Dunyo noshirlik tizimi tarixi. Xitoy, Koreya, Yaponiyadagi ixtirolar	2
A6	Turkistonda noshirlik ishining vujudga kelishi.	2
A7	Xiva xoni Muhammad Rahimxon II litografiyasi	2
A8	Muhammad Azim hoji Marg`iloniy toshbosma	2
A9	Ishoqxon Ibrat toshbosma matbaasi faoliyati	2

Сканировано с CamScanner

A10	G.Chumakov toshbosma matbaasi faoliyati	2
A11	Toshkentda noshirlik ishlarining rivojlanishi	2
A12	Toshkentda kitob bosishning yuzaga kelishi	2
A13	Jadidlar noshirligi tarixi	2
A14	XX asr O`zbekiston noshirlik ishi tarixi	2
A15	Noshirlik ishiga oid davlat hujjatlari	2

Mustaqil ta'lim (MT) (1-semestr)			Soat
T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Mustaqil ta'limni tashkil etish shakllari va turlari	90
1.	Bosma kitob davrigacha bo'lgan davr	Ma`ruza, amaliy	3
2.	Temuriylar davrida qo'lyozma kitoblar	Ma`ruza, amaliy	3
3.	Evropa va Rossiyada noshirlikning vujudga kelishi.	Ma`ruza, amaliy	3
4.	Dunyo noshirlik tizimi tarixi. Xitoy, Koreya, Yaponiyadagi ixtirolar	Ma`ruza, amaliy	3
5.	Turkistonda noshirlik ishining vujudga kelishi.	Ma`ruza, amaliy	3
6.	Xiva xoni Muhammad Rahimxon II litografiyasi	Ma`ruza, amaliy	3
7.	Muhammad Azim hoji Marg`iloniy toshbosma	Ma`ruza, amaliy	3
8.	Ishoqxon Ibrat toshbosma matbaasi faoliyati	Ma`ruza, amaliy	3
9.	G.Chumakov toshbosma matbaasi faoliyati	Ma`ruza, amaliy	3
10.	Toshkentda noshirlik ishlarining rivojlanishi	Ma`ruza, amaliy	3
11.	Jadidlar noshirligi tarixi	Ma`ruza, amaliy	3
12.	XX asr O`zbekiston noshirlik ishi tarixi	Ma`ruza, amaliy	3
13.	Noshirlik ishiga oid davlat hujjatlari	Ma`ruza, amaliy	3
14.	Noshirlik ishining texnologik sxemasi	Ma`ruza, amaliy	3
15.	Mualliflik huquqi haqida asosiy ma`lumotlar	Ma`ruza, amaliy	3
16.	Noshirlik ishida faktcheking	Ma`ruza, amaliy	3
17.	Noshirlik ishining ijtimoiy va texnologik muammolari	Ma`ruza, amaliy	3
18.	Noshirlik ishida marketing va menejment	Ma`ruza, amaliy	3
19.	Noshirlik mahsulotini o`lchash birliklari	Ma`ruza, amaliy	3
20.	Noshirlik mahsulotining chiqish ma`lumotlari	Ma`ruza, amaliy	3
21.	Qo`lyozma va originalni rasmiylashtatishga qo`yiladigan talablar	Ma`ruza, amaliy	3
22.	Noshirlik mahsulotlarining turlari	Ma`ruza, amaliy	3
23.	Elektron mahsulotlar	Ma`ruza, amaliy	3

24.	Dunyo kitob bozori, "Raqamli dengiz"da. Raqamlilashtirish va o'zgartirish sharoitida kitob bozorining rivojlanish tendensiyalari	Ma`ruza, amaliy	3
25.	Dunyo noshirlik tizimi asosiy tendensiyalari. Bertelsmann kompaniyasi faoliyati	Ma`ruza, amaliy	3
26.	Dunyo noshirlik tizimi asosiy tendensiyalari. Elsevier kompaniyasi faoliyati	Ma`ruza, amaliy	3
27.	Dunyo noshirlik tizimi asosiy tendensiyalari. Mondadori kompaniyasi faoliyati	Ma`ruza, amaliy	3
28.	Noshirlik ishi va kitobxonlik madaniyati	Amaliy	3
29.	"Amazon" elektron raqamli kitob bozorining biznes modeli va tarixi.	Mustaqil, o'qish	3
30.	MyBook, Bookmate kutubxonalari. Elektron (raqamli) kitob bozori xarakteristikasi, asosiy tendensiyalari	Mustaqil, o`qish	3

Asosiy adabiyotlar:

1. Tohirov Z.T. Nashr jarayoni asosiy bosqichlari. Darslik. – T.: Tafakkur – Bo'stoni, 2015. - 288 b.
2. Tohirov Z.T. Adabiy tur, termin, tahrir va muharrirlik mahorati. O'quv qo'llanma. – T.: Noshir, 2019. - 209 b.
3. Davronov A.S.Noshirlik asoslari, o`quv qo`llanma. – Toshkent, Yangi avlod matbaa, 2021-yil;

Qo'shimcha adabiyotlar:

4.Ноширлик фаолияти тўғрисида. Ўзбекистон Республикасининг қонуни. Т.: Ўзбекистон, 1998.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёев. "Ўзбекистон Республикасини ривожлантириш бўйича харакатлар стратегияси" тўғрисидаги фармон. (Халқ сўзи 2017, 8 – феврал).
6. Kamolova S.R.Matbaa materiallari.-T.,Yangi asr avlodi,2010.240-b.
7. Toshev B.Mualliflik huquqi,T.,2002.
8. G`ulomov S.Marketing asoslari,T.,2002.
9. Тохиров З.Т. Бадиий нутқ. Монография. – Т.: Фан ва технологиялар. 2017, - 240 б.
10. Тохиров З.Т. Таҳрир мантиқи. Илмий-оммабоп. – Т.: Ўзбекистон. НМИУ, 2018 – 240 б.

Сканировано с CamScanner

Internet saytlari

1. http://natlib.uz –Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi sayti
2. http://ensiklopediya.uz – O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi sayti
3. http://ziyouz.uz – O'zbek va jahon adabiyoti portal
4. http://ziyonet.uz –O'zbekiston milliy ta'lim portal
5. http://kitob.uz/ - Respublika bolalar kutubxonasi
6. http://www.infolib.uz – Respublika Axborot kutubxona markazi
7. http://referatlar.uz –Referatlar, testlar, kitoblarva media ta'limsayti
8. http://book.uz – Elektron adabiyotlar kutubxonasi

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	E. Boborajabov – ToshDO'TAU, Kompyuter lingvistikasi va raqamli texnologiyalar kafedrasi katta o'qituvchisi
E-mail:	press-media83@mail.ru
Tashkilot:	Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
Taqrizchilar:	Filologiya fanlari doktori, dotsent A.Karimov Filologiya fanlari nomzodi, dotsent O.Toshboyev

Mazkur sillabus universitet o'quv-uslubiy kengashining 2023-yil ____-avgustdagi _____-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Kompyuter lingvistikasi va raqamli texnologiyalar kafedrasi" kafedrasining 2023-yil _____-avgustdagi ___-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i	**V. Nazarov**
Fakultet dekani	**B. Elov**
Kafedra mudiri	**B. Elov**
Tuzuvchi	**E.Boborajabov**

Сканировано с CamScanner